

Тетяна ГОНТАРУК, власкор "Замку"

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ОНЛАЙН-ЧИТАННЯ

Студенти та викладачі нашого ВНЗ стали учасниками Всеукраїнських Шевченківських онлайн-читань, присвячених 200-річчю від Дня народження Т.Г.Шевченка. Читання були підготовлені науково-педагогічними працівниками кафедри загальної та соціальної педагогіки (завідувач — кандидат педагогічних наук, доцент С.М.Корнієнко) і кафедри теорії та методики дошкільної освіти (завідувач — кандидат педагогічних наук, доцент Т.С.Фасолько). Ініціатива участі нашого студентства в онлайн-читаннях належить кандидату педагогічних наук, доценту Л.О.Данильчук, а конкретну організаційну роботу здійснили кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної педагогіки Л.М.Кравець та кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти І.А.Онисьук.

Співучасниками читань стали студенти, магістранти й аспіранти Бердянського державного педагогічного університету, Рівненського державного гуманітарного університету та Східноєвропейського національного університету ім.Лесі Українки. Ведуча онлайн-читань, студентка четвертого курсу педагогічного факультету (спеціальність "Соціальна педагогіка") Аліна Гикава першими надала слово представникам наймолодшого покоління, учням молодших класів ЗОШ №2 м.Кременця Лізі Онисьук і Вікторії Юрчук, які розпочали читання декламуванням відомих поетичних творів Тараса Шевченка "Зоре моя вечірняя" та "Мені тринадцятий минало".

Учасники читань від Бердянського ДПУ запропонували "родинну" тематику у спадщині Шевченка: аспірантка Аліна Луб'янова аналізувала "Родинні ідеали у творчості Тараса Шевченка", а студентка Тетяна Констянтинова висвітлювала тему "Т.Г.Шевченко — оберіг української родини".

Своєрідним продовженням розпочатої розмови стали виступи студентів Східноєвропейського НУ ім.Лесі Українки: проблеми української сім'ї через призму творчості Тараса Шевченка вирішували Наталія Дужич ("Т.Г.Шевченко про сімейне виховання"), Людмила Тарасюк ("Проблеми української

сім'ї у творчості Тараса Шевченка") та Оксана Карагодова ("Жіноча доля у творчості Тараса Шевченка"). Їх колега Ліна Савчук оприлюднила актуальну в часі та гостру в політико-теоретичному аспекті тему "Національна ідея у творчості Тараса Шевченка".

Представники Рівненського ДГУ в основному зосередилися на освітньо-виховних аспектах творчої спадщини Т.Г.Шевченка. П'ятикурсник Іван Артемов характеризував "Інститут виховання у творах Тараса Шевченка", а другокурсниця Ірина Калюжна висвітлювала "Аспекти національного виховання у поглядах Т.Г.Шевченка". Студентка третьо-



го курсу Яна Таборовець звернулася "До питання жіночої освіти у творчості Т.Г.Шевченка", а магістранта Юлія Безноско — до проблеми "Ідеї національного виховання у поглядах Т.Г.Шевченка". Майбутній педагог-філолог Вікторія Козачук розкрила тему "Букварь Южнорусский" у педагогічному доробку Т.Г.Шевченка". Увагу студентки другого курсу факультету іноземної філології Наталії Гембік привернув "Принцип народності у творчості Т.Г.Шевченка".

Різноплановими за тематичною спрямованістю були наукові повідомлення студентів нашого інституту. Про перебування Кобзаря на Волинських теренах розповіла першокурсниця Олеся Шматюк у розвідці "Тарас Шевченко і Кременеччина", а її подруга Ольга Гануліч звернулася до

такого важливого і водночас складного питання як "Ідея національного духовного відродження у творчості Тараса Шевченка". Частина студентів вивчала Шевченкове бачення долі та місця жінки-матері в українському суспільстві. Зокрема, студентка четвертого курсу Олена Силка аналізувала "Образ жінки у творах Т.Г.Шевченка", а третьокурсниця Наталія Редько — "Образ матері у творчості Тараса Шевченка крізь призму сучасності", Наталія Лазута — тему "Тарас Шевченко про дітей і материнство".

Педагогічний контекст творчості Великого Кобзаря досліджували другокурсниця Анна Крижна ("Шевченкова педагогіка") та Інна Барабанюк ("Просвітницька діяльність і педагогічні погляди Тараса Шевченка"), першокурсниця Олеся Морозюк ("Педагогічні ідеї у творчості Тараса Шевченка"), а також третьокурсниця Ольга Тернова ("Постать учителя як втілення освітньо-виховного ідеалу за вибраними творами Т.Г.Шевченка"). Викладач коледжу О.В.Цимбалюк охарактеризувала "Педагогічні погляди Т.Г.Шевченка у контексті розвитку освіти".

Проблеми виховання молодого покоління через призму Шевченкової творчості склали зміст виступів третьокурсниць Ольги Макаренко ("Формування моральних якостей особистості за допомогою поезії Тараса Шевченка"), Валентини Хронюк ("Вплив творчості Т.Г.Шевченка на формування в учнів трудової культури"), Катерини Мишко ("Проблеми сімейного виховання у творах Т.Г.Шевченка"), другокурсниця Марії Ткачук ("Значення творчості Т.Г.Шевченка у вихованні почуття патріотизму підрастаючої особистості"), а також викладача коледжу Н.А.Бодруг ("Виховне спрямування прозових творів Тараса Шевченка").

До участі в онлайн-читаннях студенти інституту готувалися під науковим керівництвом О.П.Макаренко, Л.М.Кравець, І.А.Онисьук, Н.В.Приймас, І.Ф.Лизун, О.В.Швець, В.В.Терпелюк, О.М.Доманюк, Р.Я.Яковина.

Матеріали студентських онлайн-читань до 200-річчя від Дня народження Тараса Шевченка публікуються в черговому випуску "Студентського наукового вісника" нашого інституту.

Катерина МИХАЙЛЮК, власкор "Замку"

У читальному залі інститутської бібліотеки пройшов літературно-тематичний вечір "Жінки у долі Т.Г.Шевченка", що став черговою ланкою різнопланових заходів, присвячених 200-річчю ювілею від Дня народження Великого Кобзаря. Його підготували і провели студенти 21-ТОк групи педагогічного коледжу (куратор О.М.Мушак) разом із працівниками бібліотеки.

У вступному слові "Кохання Шевченка і його любовна лірика" одна з організаторів свята, бібліотекар Раїса Пасіюла зосередилась на загальній характеристиці інтимних віршів поета, що допомагають глибше розкрити його почуття, його пошуки ідеалу жінки, коханої, дружини, що згодом переростає у болюче прагнення розірвати призму соціальної й особистої самотності та невимовної людської трагедії.

Ведучі літературного свята Микола Карнаковський і Галина Романчук (22-Дк) у невимушених діалогах майстерно поєднували два періоди: нинішній — читаючи твори сучасних українських авторів про Шевченка, і давній, майже 200 років назад — представляючи своїх колег, які грали непрості ролі тогочасного любовного оточення поета. Записи немирущої музики Баха, Бетховена, запалені свічі, костюми акторів по-особливому наближували ті далекі часи і допомагали збагнути красу Шевченкових поезій та біль його серця, підвестись до вершин духу генія, не приземлюючи їх, зводячи велике до дрібного чи дріб'язкового.

У презентації поетичних творів ведучим допомагали читці Володимир Мороз, Сергій Рудий та Іван Чорнобай, а скрашували літературне свято своїми виступами лауреати IV Всеукраїнського фестивалю-конкурсу кобзарського мистецтва "Срібні струни" ім.Зіновія Штокалка, тріо бандуристок Надія Грибінчик, Світлана Пастух і Мирослава Красевич.

Мало кому в коханні так не щастило, як Тарасові Шевченку. Маючи унікальні таланти, гострий розум, товариську вдачу, привабливу зовнішність, він, здавалось би, був приречений на успіх у жінок. Натура творча і вразлива, Кобзар часто закохувався. І в нього закохувались. Та особисте життя Великого Українця так і не склалося. Глядач делікатно спостерігав зародження першого незбагненого почуття у серці тринадцятирічного Тараса, найвідповідальнішу і, мабуть, найважчу роль якого виконував Федір Василюк. Його юна обраниця, сусідська дівчина Оксана Коваленко (її роль зіграла Юлія Кавчак), котра "...без мови, без слова навчила /Очима, душею, серцем розмовлять", і навки запала в юну незахищену душу підлітка.

Не судилося яскравим юнацьким мріям збутися, та світлий образ коханої Оксани супроводжуватиме поета протягом усього життя. І в усіх жінках він мимовільно шукатиме щось спільне зі своєю першою коханою...

Згодом, вже відомим, Шевченко заприятелював з Варварою Репніною (Ліна Кошельник). Дівчина була зі шляхетного

МУЗА, ШО НЕТЕРПИТЬ ЗЕМНИХ СУПЕРНИЦЬ

роду українських вельмож. Її мати, княгиня Репніна, доводилася онукою самому гетьману Кирилу Розумовському. Як згадувала Варвара, "зачарована ним, я відчула, що він — обранець мого серця. Коли б я бачила з його боку любов, то, може, відповіла б йому пристрасно, бо його не можна не любити.

Я написала повість свого життя і дала Тарасові подивитися. Поміж сторінками виразно читається освідчення в коханні. Я бачила, що вразила його, але не вдячності я чекала, а чогось більшого..."

З великої туги і розпуки дівчина захворіла. Аристократична родина виключила можливість шлюбу колишнього кріпака із спадкоємицею роду Репніних-Волконських. У подальшому вона так і не вийшла заміж. Відраду для себе знаходила в релігії.

До розповіді приєднується Світлана Кучурян у ролі Ганни Закревської: "Перебуваючи в селі Мойсівці на банкеті у Волховської, познайомилася з Шевченком. Мій чоловік, Платон Закревський, — поміщик, один із власників села Березова Рудка на Полтавщині, неодноразово запрошував до нашого маєтку Тараса Григоровича, щоб написав наші портрети. Наші зустрічі переросли в кохання. Цілу низку віршів присвятив мені палкий поет". Проте черговим виразом долі звучать її слова: "Та чи могла я зраджувати свого Платона?"

А душа поетова знову вивергає вулкан нерозділених почуттів:

Якби зустрілися ми знову,
Чи ти злякалася б, чи ні?
Якеє тихее ти слово
Тоді б промовила мені?
Ніякого. І не впізнала б,
А може б, потім нагадала,
Лунає музика... Гасне свічка за свічкою. А захоплені розповіддю глядачі переймаються болем спраглою Шевченково серця, що робить спробу за спробою поєднати свою долю з жіночою, віднайти той "рай земний".

У часи солдатчини у поета виник платонічний роман із дружиною коменданта форту Агатою Усковою (Тетяна Фількевич). Вона була не молода й не така вже красуня, але досить приваблива й жіночна. Поет майже щодня обідав в Ускових, і єдиною його розвагою були часті прогулянки з Агатою за фортом. "Ця найпрекрасніша жінка для мене — справжня благодать Божа, — писав він друзям. — Я покохав її високою чистою любов'ю". Глузування оточуючих з приводу спільних прогулянок зробило своє. Платонічний роман скінчився.

Одного разу Тарас заявив батькам однієї дівчини, що йому потрібно сказати щось важливе. Він попросив покликати їх. Коли всі зібрались, сказав: „Слухайте, батьку і матінко! І ти, Катрися! (а саме так звали зовсім юне створіння). Ви давно мене знаєте, бачите який я є — такий буду. У вас є товар, а я купець — віддайте за мене Катрися".

По-справжньому зворушили передала тодішній стан Катерини Пінувої Наталія Лотоцька: "Я вся горіла, мої думки плутались. Як ввіймане звірятко, я дивилась то на нього, то на батьків і не знала, що мені робити. Мені хотілося кинути до нього, обійняти його дорогу для мене і геніальну голову, але... грізні очі моєї матері показували мені на двері.

І я кинулася з кімнати". Після відмови (а батьки, звичайно ж, відмовили), Тарас ще намагався тримати зв'язки, надсилати літературу дівчині, але, побачив небажання підтримувати знайомство. Поведінка її стала така нетактовна, що навіть довірливий і закоханий поет починає прозрівати. „Випадково зустрів я Пінуву, у мене не вистачило духу вклонитися їй". "А чи давно я бачив у ній майбутню дружину свою, ангела-охоронителя свого..." — згодом написав він у своєму щоденнику.

А самотність все сильніше стискала серце і ранила зболену душу...

Усе сильніше Шевченка охоплює бажання одружитися: "Чи сьак, чи так, а я повинен одружитися, а то проклята нудьга скине мене зі світа".

Останнім променем надії з'являється в житті Кобзаря Ликера Полусмакова (Марія Гуцало): «Коли Т. Г. Шевченко посватався до мене (а я на той час служила в Петербурзі в українських поміщиків), його друзі були шоковані. Такий



нерівний шлюб засуджували всі, та поет лишався невимовним. Найзаповітнішою мрією моєю було визволитися від кріпосного рабства, і вона здійснилася, бо наречений мій прагнув усією душею зробити мене вільною. Поет найняв для мене вчителя, щоб стала я письменною".

Окрилений поет загорівся здійсненням заповітної мрії. Та коли вже наближалось весілля, настала розв'язка: несподівано прийшовши додому, він застає Ликеру в обіймах учителя. Так згасла остання надія на сімейне життя. Через багато років, вже старою, Ликера приїхала з Петербурга до Канева. Мабуть, щоб замолити гріхи юності, вона до кінця свого життя доглядала за могилою Кобзаря і була похована біля Тарасової гори.

А Тарасові Шевченку так і не судилося продовжити свій родовід у наступних поколіннях.

Розрив стосунків загострив хворобу. Біль у грудях, на який він все частіше скаржився, поєднався з душевним болем... Поета не стало. Але залишилось слово, яке не має обмежень у просторі, бо воно злітає все вище і вище, до вершин духу Генія, де немає розбитих мрій, надій, розчарувань.

Як пише дослідник Шевченкової творчості Василь Шкляр, "Бог не дарував Кобзареві великого взаємного кохання, можливо, тому, що послав йому музу, яка не терпить земних суперниць".